

דף מז.

עין משפט א.

אה"ע סימן לא פ"א ו

ח. היתה אוכלת ראשונה שנתן לה, אם במה שנשאר בידה יש שוה פרוטה מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת, שעדיין לא גמר דיבורו. אבל אמר לה התקדשי לי באלו, אף שאכלה הראשונה גם היא מצטרפת, שהרי גמר דיבורו לפני האכילה. וה"ה אם גמר דיבורו בזו ובזו ובזו, ואח"כ נתן לה. ור"י חולק בזה דאף שגמר דיבורו לא מהני. כיון שחלקו בזו ובזו^ז, ולא דמיא לבאלו.

עין משפט ב.

אה"ע סימן כח פ"א ז

יג. היה לו מלוה^ק אצלה אפי' בשטר^ר והחזיר לה השטר ואמר לה התקדשי לי במלוה שאצלך אפי' המעות בעין^ש, אינה מקודשת דמלוה להוצאה ניתנה.

יד. הייתה חייבת^ת לו שכירות ואפי' הגיע זמנה לגבות, הוי כהלואה.

אה"ע סימן כח פ"א ו

יב. היה לו פיקדון אצלה, או^א שהשאילה חפץ ואמר לה התקדשי לי בפיקדון או בחפץ שהשאלתי לך, אפי' אמרה הן ונמצאו שנגנבו,

צ. כ"כ הב"ח.

ק. מאב"י בדף ו' ע"ב, ורב בדף מ"ז.

ר. והר"ן והמ"מ מחמירים בהלווה בשטר והחזיר לה השטר, דשמא גוף הנייר שווה פרוטה במדי כלומר במקום אחר.

ש. דאין דעתה אהנאת מחילת מלוה אלא על הכסף ולא נתן לה דבר, כ"כ הר"ן.

ת. כחכמים בדף מ"ח ע"א. דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ובכל רגע כל פרוטה הופכת להיות מלוה והוי מקדש במלוה.

א. קידושין י"ג. בב"ח כתב דבשאלה חייבת באחריות אף דיודעת מהסכום ונחסר ממנו ע"י גניבה מקודשת אם נשתייר ממנו פרוטה, דדעתה אפרוטה ולא אמלוה שחייבת לו, כ"כ הח"מ בשמו.

אם נשתייר ממנו פרוטה מקודשת.

דף מז:

עין משפט א.

ח"מ סימן עג סעיף א

א. המלוה את חבירו סתם ולא קבע לו זמן, במקום שאין להם מנהג יש לו זמן ל' יום שקודם אינו יכול לתובעו^א בין במלוה בשטר בין במלוה בע"פ, בין במשכון בין בלא משכון, ואם התנה עמו שיתבע כל זמן שירצה יכול לתובעו אפי' ביומו.

ב. סתם שאלה זמנה לאלתר, ויכול לתובעו מיד^ד.

ג. אם הלוח מוחה שלא לכתוב שטר על ההלוואה, והמלוה מבקש שטר, הלוח צריך להחזיר לו מעותיו מיד^ה, כי מסתמא לא הלוח לו אלא על דעת שיכתבו לו שטר.

ב. ובלבד שלא יודעת סכום הפקדון אבל אם יודעת דעתה על הסכום שידוע לה, ואינה מקודשת אם חסר ממנו, כ"כ הטור בשם הרא"ש.

והריטב"א כתב דאף שיודעת מהסכום של הפקדון אם אמר לה בסתמא התקדשי לי בפקדון מקודשת, וחיישינן לדעתו לחומרא אם לא שאמר לה התקדשי לי בכל הפקדון ונחסר ממנו, כ"כ בח"מ.

ג. מבריינתא במכות דף ג' ע"ב. ודוקא לענין שאינו יכול לתובעו תוך ל' יום, אבל מ"מ לא אומרים בזה דאין אדם פורע תוך זמנו כמ"ש הטור בסי' ע"ח. סמ"ע וש"ך.

ועיין בפעמוני זהב שהעלה במי שהשכיר לחבירו בית בסך מסויים לחודש וכיון שאין שכירות משתלמת אלא לבסוף כל חודש חל עליו החיוב לשלם על החודש שעבר, ועבר זמן רב ולא תבעו המשכיר, ואח"כ תבע שישלם הכל בפעם אחת, והשוכר טוען שרוצה לשלם לו רק הסך לכל חודש כי כך קבעו. והעלה הרב שלא היתה הסכמה על עיקר הפירעון בכך וכך לחודש אלא הסך היה לידע כמה בחודש חייב, ולכן חייב לשלם הכל בפעם אחת. ועוד הביא שם בשם רעק"א באדם שמכר חפץ לחבירו ולא קבע לו זמן שהדין הוא כסתם הלואה ל' יום. וכן אם אדם כתב לחבירו שיפרע לו במשך ל' יום כוונתו מעט מעט ואם אין לו אין ביד יכולים לכופו ואין יורדין לנכסיו עד תום הזמן ע"ש.

ד. כתב ה"ה כיון שחוזרת בעין אין לה זמן, וכפי' רש"י בשבת קמ"ח ע"א. אבל הלואה שלהוצאה ניתנה צריך זמן להשתדל למצוא מעות לפורעו. סמ"ע.

ועיין בפעמוני זהב במי שנתן המעות בתורת מקח ונתבטל המקח, צריך להחזירם מיד ואין כאן המתנה של ל' יום.

ה. טור בשם הרא"ש. ודעת הסמ"ע דוקא שהקנה לו בקנין דסתם קנין לכתובה עומד, והש"ך והט"ז דעתם אפי' בלא קנין.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ב.

ח"מ סימן קב סעיף א

א. המעות הם באחריות הלוח עד שיפרענו ליד המלוה או ליד שלוחו, ואם זרקן בפני המלוה ונאבדו חייב^י. אפי' אמר זרוק לי חובי וזרקו ואבד חייב^ז אם לא שאמר לו זרוק לי חובי והפטר^ח, וזרקו אפי' רחוק מהמלוה ואבד, או נשרף, פטור שהרי הרשהו בכך.

ב. אמר לו זרוק לי חובי בתורת גיטין^ט אם היו המעות קרובות ללוח עדיין הם באחריותו, היו קרובים למלוה נפטר הלוח, מחצה על מחצה אם אבדו משם או נגנבו, משלם הלוח מחצה.

הגה: כיצד^י, זרק לו לתוך ד' אמותיו של המלוה פטור, חוץ מד' אמותיו אם המלוה יכול לשומרו^כ ולא הלוח פטור, ואם הלוח יכול לשומרו ולא המלוה חייב.

ו. מקידושין מ"ז ע"ב, ובגיטין ע"ח ע"ב וסוף פ"ק דגיטין י"ד ע"א ובקמא ק"ד ע"א.

ז. מימרא דרב אסי אמר ר"י בגיטין ע"ח ע"ב, וכפירוש רש"י שם ד"ה ותיפטר דזרוק ושומרו קאמר. ועיין לקמן בסי' ר' סעיף א'. ואפי' אמר לו זרוק לים חייב אם לא אמר לו והפטר, וחייב אפי' באונסים. אבל אם אמר לו תן לחרש שוטה וקטן או לגוי א"צ לומר והפטר. נתיבות בס"ק א' בחידושים מהביאורים.

ח. שם בגמ' ואפי' זרקו רחוק מהמלוה פטור. והיינו דוקא לענין ממון הדין כן א"נ לקידושין ולחומרא, אבל לענין גיטין ולקולא קרוב לה דוקא בעינין וכמ"ש המחבר בסי' קל"ט סעיף י"ג באבן העזר. סמ"ע ס"ק ב'. וכתב הש"ך בס"ק א' דכל שלא זרקו יכול המלוה לומר אי אפשר שתזרקנו כ"כ המהרי"ט חו"מ סי' קי"ח.

ט. משנה גיטין ע"ח ע"א וכתב ה"ה בשם הרשב"א בפט"ו ממלוה הלכה א' שבלשון זה קאמר ליה ולא יותר.

י. זהו לדעת הטור שפסק כרב, ובחוץ לד' אמות פסק כר"י וס"ל דלא פליגי רב ור"י אלא מחוץ לד' אמות ופסק כר"י וכמ"ש הב"י והב"ח בשם הרא"ש וצ"ל דהטור לא איירי ע"כ אלא בסימטא או צידי ר"ה כמ"ש באבהע"ז סי' ל' סעיף ד' ועיין בבאר הגולה, ובגאון אות ג' מה שהאריך.

כ. ולענין גיטין כתבו הטור והמחבר בסי' קל"ט דאין סומכין על מה שיכולה לשומרו כשהוא מחוץ לד' אמותיה, אבל לענין ממון סומכין ע"ז ואף לענין קידושין כמ"ש בסי' ל' באבן העזר. ואע"ג שגם קידושין זה ענין אישות, ויש בו נ"מ גם לקולא אם קידשה אחר, מ"מ כיון שמה שמתקדשת עתה חומרא הוא, מעמידין אותה על הדין כיון שיכולה לשומרו מקודשת. סמ"ע ס"ק ה'.

שניהם יכולים לשומרם ל הוה ליה מחצה על מחצה ושניהם חייבים מ, אבל אם שניהם אינם יכולים לשומרם ב הוה ליה כזורק למקום האבד וחייב הלוה.

אה"ע סימן כח פעיפים ז.ח

עין משפט ג.ד.

יג. היה לו מלוה ס אצלה אפי' בשטר ע והחזיר לה השטר ואמר לה התקדשי לי במלוה שאצלך אפי' המעות בעין ב, אינה מקודשת דמלוה להוצאה ניתנה.

יד. הייתה חייבת ז לו שכירות ואפי' הגיע זמנה לגבות, הוי כהלואה.

טו. קידש אותה בשטר חוב ונתן לה השטר, אם גוף השטר שוה פרוטה ק, מקודשת, ואם לאו ספק מקודשת, דיתכן ששוה במקום אחר פרוטה.

ח"מ סימן סו פעיף א

עין משפט ה.

א. אין שטר נקנה ר אלא בכתיבה ומסירה. ע"כ מי שמוכר שטר לחבירו

ל. פי' היינו כל אחד בפני עצמו, או שניהם יחד דוקא ואין שום אחד מהם יכול לשומרם לבדו כך מוכח מהתוס' בגיטין ע"ח ע"ב ד"ה שניהם. כ"כ הסמ"ע בס"ק ו'. וכן כתב בנתיבות.

מ. שיש חיוב והפסד לשניהם לכל אחד מחצה. סמ"ע ס"ק ז'.

נ. אפי' יחד אינן יכולים לשומרם. סמ"ע ס"ק ח'. ואפי' אמר לו זרוק לי בלי "והפטר" אם אמר לו בתורת גיטין הדין כך. ואם אמר לו זרוק לי בתורת גיטין והפטר, אפי' אינו יכול לשומרם פטור. כ"כ הסמ"ע בס"ק ג' ודלא כהב"י.

ס. מאביי בדף ו' ע"ב, ורב בדף מ"ז.

ע. והר"ן והמ"מ מחמירים בהלווה בשטר והחזיר לה השטר, דשמא גוף הנייר שווה פרוטה במדי כלומר במקום אחר.

פ. דאין דעתה אהנאת מחילת מלוה אלא על הכסף ולא נתן לה דבר, כ"כ הר"ן.

צ. כחכמים בדף מ"ח ע"א. דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ובכל רגע כל פרוטה הופכת להיות מלוה והוי מקדש במלוה.

ק. ממשמעות הגמ' שם ועיין בב"י.

ר. מימרא דאמימר בתרא דף ע"ז כגירסת הרי"ף והרמב"ם בפ' י' מהלכות מכירה. והטעם דאותיות אין נקנים בקנין סודר משום דאין קנין סודר וחליפין חלין אלא על דבר שגופו ממון והוא בידו, משא"כ שטר אינו אלא לראייה, שכך וכך חייב ושהשדות של הלוה

צריך לכתוב לו "קני לך וכל שיעבוד שיש בו" **ש** ואם לא כתב כן לא קנה המלוה שבו, ואפי' הנייר לצור ע"פ צלוחיתו לא קנה, אלא המקח טעות ומחזיר **ה** הנייר **א** ויחזיר לו הדמים.

הגה: י"א ששטר שכתוב בו אני משתעבד לך ולכל **ב** מי שמוציאו, שטר זה נקנה בחליפין, או במסירה לבד בלי כתיבה

משועבדין לו, אבל עדיין אינו שלו דקימ"ל כרבא דב"ח מכאן ולהבא הוא גובה, וע"כ אפי' מסר השטר ביד הזוכה ואמר לו בע"פ קנה אותו וכל שיעבוד שבו עדיין הוא מילי עד שיכתוב בשטר אני פב"פ מקנה לך פב"פ שטר זה על פב"פ הוא וכל שיעבוד שיש בו, סמ"ע ס"ק א' דכתיבה זו נחשבת מעשה. וה"ה אם כתב כך על השטר חוב עצמו מהני. ואם מכירת שטרות מהני מדאורייתא או מדרבנן בזה נחלקו הפוסקים, והש"ך כתב להוכיח שזה מן התורה, וכתב הסמ"ע דנפ"מ אם מכר השטר לגוי אם נימא דמכירת שטרות מהני מן התורה מועיל גם לגוי ואם זה רק מדרבנן לגוי לא תיקנו. **ש**. אדם שאמר שטר חוב זה יהיה לעניים צריך כתיבה ומסירה, והש"ך כתב דלא בעינן בכזה ג' ועיין נתיבות ס"ק ב'.

ת. וע"ז כתב הרמ"א דיכול לתפוס הנייר עד שיחזיר לו דמיו כך פירש הסמ"ע דברי הרמ"א ומקומם בסוף הסעיף ע"ש. וכיון שלא קנה השיעבוד לא קנה גם הנייר שאין קנין לחצאין.

א. ואפי' מי שפרע אין כאן, דרק בקנין מעות ולא עשה משיכה איכא מי שפרע, שלפחות יש קנין מעות דבר תורה, ע"כ חייב במי שפרע, אבל כאן דליכא קנין כלל אין גם מי שפרע, כ"כ הב"י בשם בעל התרומות, והש"ך חולק וס"ל דיש מי שפרע, ומ"מ לכו"ע יש בו משום מחוסר אמנה, כ"כ הסמ"ע ס"ק ו'.

וכיון שלא קנה המעות שקיבל הוא עליהם שומר שכר ונאמן בשבועה לומר שנאנסו, וע"כ נאמן לומר פרעתי והחזרתי במיגו דנאנסו, כ"כ הסמ"ע ודלא כהש"ך שכתב דמחוייב באחריות המעות.

ואם אמר לו בשעת מכירת השטר שיתן לו כתיבה ומסירה כל זמן שלא נתן לו הכתיבה ומסירת השטר, ולקח המעות על מכירת השטר, הם אצלו כשומר שכר, ואסור להשתמש בהם אבל אם לא אמר לו דבר, המעות אצלו כהלואה ומותר לו להשתמש בהם, נתיבות ס"ק ח'.

ב. והוא מתרומת הדשן ס' שנ"א הביאו הרמ"א והש"ך חולק וס"ל דכשנכתב בשטר שם המלוה דהיינו לך ולכל מי שמוציאו וכתב בו שם המלוה צריך כתיבה ומסירה שהמלוה יכול למחול אבל בלא נכתב בו שם המלוה כלל רק "לכל מי שמוציאו" א"צ כתיבה ומסירה ומטעם זה אין המלוה הראשון יכול למחול השטר.

ובנתיבות ס"ק י' כתב דהעיקר כהרמ"א, וכך פסק בתומים דאפי' נכתב בו שם המלוה ג"כ מהני.